

Valtiovarainministeriö

MINISTERIÖN LAUSUNTO KUNTALAIN KOKONAISUUDISTUKSESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriöltä lausuntoa kuntalain kokonaisuudistuksesta. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa kantanaan seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Esitetty laki säilyisi kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskevana yleislakina. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on ottaa huomioon kuntien toimintaympäristön ja kuntahallinnon sekä lainsäädännön muuttuminen. Lisäksi tavoitteena on uudistaa ja kehittää lain rakennetta ja käsitteitä.

Maa- ja metsätalousministeriö on tarkastellut muun muassa kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevia ehdotuksia (7–9 §) sekä kuntien yhteistoimintaa koskevaa ehdotusta (8 luku). Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on tarkastellut kuntastrategiaa koskevaa ehdotusta (39 §). Näiltä osin ministeriö toteaa, että sillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Maa- ja metsätalousministeriö haluaa kuitenkin muistuttaa, että kuntien yhteistoiminnasta säädetään ministeriön hallinnonalalla lain tasolla. Tästä ovat esimerkkinä maaseutuhallinnon toiminta-alueet, joista säädetään maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010). Lain 4 §:n mukaan kunnan on muodostettava maaseutuhallinnon tehtävien hoitamiseksi toiminnallinen kokonaisuus, jonka alueella toimii vähintään 800 maatalouden tukihakemuksen tehnyttä maatalousyrittäjää. Lisäksi lain mukaan maaseutuhallinto on järjestettävä kunnan alueella siten, että tehtäviä hoitaa yhteisen johdon alaisuudessa vähintään viisi viranhaltijaa tai toimihenkilöä, joista yksi päätoimisesti hoitaa maaseutuhallinnon tehtäviä ja johtaa tehtäviä hoitavaa yksikköä. Jos edellä mainitut vaatimukset eivät täyty kunnassa, tämän on liityttävä vaatimukset täyttävään maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen lain 4 §:n 3 momentin mukaan. Yhteistoiminta-alueisiin kuuluvat kunnat ovat myös tehneet nykyisen kuntalain (365/1995) säännösten mukaisesti kuntien keskinäisen sopimuksen maaseutuhallinnon järjestämisestä yhteistoiminta-alueella (laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 6 ja 8 §), ml. esimerkiksi henkilöstön sijoittautumispaikat ja palvelupisteet.

Kuntien yhdistymisen johdosta on nähty tarpeelliseksi lisätä ns. alueellista vaikuttamista. Ehdotetun lain 37 §:n mukaan valtuusto voi asettaa alueellisia toimielimiä edistä-

mään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Toimielinten tehtävänä olisi kuitenkin lähinnä lausuntojen antaminen, eikä niillä olisi muodollista päätösvaltaa. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että kuntakoon suurentuessa on tärkeää kehittää konkreettisia ja toimivia lähidemokratian muotoja kuntalaisten osallisuuden ja osallistumisen lisäämiseksi. Samalla ministeriö kuitenkin haluaa huomauttaa, että kuntabyrokratian lisäämistä tulee välttää.

Esitettyyn kuntalakiin sisältyy säännökset kunnan toimimisesta markkinoilla. Kunnan yhtiöittämisvelvollisuudesta ja sitä koskevista poikkeuksista samoin kuin hinnoittelusta markkinoilla ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole huomautettavaa kyseisten esityksen 15 lukuun sisältyvien säännösten osalta.

Lukuun 15 on otettu myös kokonaan uudet säännökset (130–132 §) koskien kuntien takauksia, kiinteistöjen luovutusta ja julkisen palvelun velvoitteen (ns. SGEI) antamista. Säädösten taustalla on Euroopan unionin kilpailuoikeus ja erityisesti valtiontukea koskevat säännöt. Maa- ja metsätalousministeriö pitää esitettyjä uusia säännöksiä tarpeellisina tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamiseksi eri toimijoiden välillä.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää kokonaisuudistusta tarpeellisena ja sen tavoitteita yleisesti tärkeinä ja kannatettavina. Esitetyn lain rakenne on selkeä, vaikka pykälien määrä on kasvanut nykyisestä.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Lainsäädäntöneuvos

Timo Rämänen